

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI**Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:****Esas Sayısı : 2016/61 (Siyasi Parti Mali Denetimi)****Karar Sayısı : 2020/35****Karar Tarihi: 10/9/2020****I. MALİ DENETİMİN KONUSU**

Adalet ve Kalkınma Partisinin 2015 yılı kesin hesabının incelenmesidir.

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Zühtü ARSLAN, Burhan ÜSTÜN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Serruh KALELİ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Recep KÖMÜRCÜ, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, Muammer TOPAL, M. Emin KUZ, Hasan Tahsin GÖKCAN, Kadir ÖZKAYA, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL ve Yusuf Şevki HAKYEMEZ'in katılımlarıyla 31/5/2017 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında;

2. Adalet ve Kalkınma Partisinin 2015 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

- Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine,

- Esas incelemenin yapılabilmesi amacıyla Genel Merkez kesin hesabının dayanağını oluşturan gelir gider belgeleri ile bu belgelerin kaydedildiği defterleri Sayıştay Başkanlığına göndermesi için Partiye bu kararın tebliğinden itibaren 30 gün süre verilmesine,

OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

3. Adalet ve Kalkınma Partisinin Anayasa Mahkemesine verdiği 2015 yılı kesin hesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren ve Sayıştay Başkanlığı tarafından hazırlanıp Raportör Burak FIRAT tarafından Heyete sunulan esas inceleme raporu, Anayasa ve 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüştülüp düşünüldü:

4. Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Partinin 2015 yılı gelirler toplamının 541.912.746,48 TL, bir önceki yıldan devreden nakit ve alacaklar toplamının 38.291.106,89 TL, yıl sonundaki borç toplamının 57.367.115,63 TL; giderler toplamının 598.197.658,23 TL, geçen yıldan kalan borç ödemeleri toplamının 23.253.698,15 TL ve gelecek yıla devreden nakit ve alacaklar toplamının 16.119.612,62 TL olduğu anlaşılmaktadır.

5. Partinin 2015 yılı kesin hesabının gelir ve gider rakamlarının yukarıda açıklanan tutarlardan oluştuğu; bu hâliyle 2015 yılı kesin hesabının doğru, denk ve 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

A. Gelirlerin İncelenmesi

1. Genel Merkez Gelirleri

6. Partinin Genel Merkez gelirleri toplamı 355.590.708,01 TL olup bunun 9.460.623,63 TL'si mal varlığı gelirlerinden, 297.980.095,00 TL'si devlet yardımlarından, 39.141.064,73 TL'si aday adaylığı özel aidatlarından, 8.614.111,25 TL'si bağış ve yardımlardan ve 394.813,40 TL'si diğer gelirlerden oluşmaktadır.

7. Parti Genel Merkezinin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2. İl Örgütleri Gelirleri

8. Partinin 2015 yılında il örgütlerine ilişkin gelirleri toplamı 186.322.038,47 TL olup bunun 119.457,10 TL'si üye giriş aidatından, 4.711.123,09 TL'si üye yıllık aidatından, 263.520,50 TL'si satış gelirlerinden, 117.619.986,47 TL'si genel merkez yardımlarından, 37.509,54 mal varlığı gelirlerinden, 54.541.439,57 TL'si bağış gelirlerinden ve 9.029.002,20 TL'si diğer gelirlerden oluşmaktadır.

9. Parti il örgütlerinin 2015 yılı kesin hesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

B. Giderlerin İncelenmesi

1. Genel Merkez Giderleri

10. Partinin Genel Merkez giderleri toplamı 413.991.335,52 TL olup bunun 15.968.908,97 TL'si personel giderlerinden, 2.720.535,82 TL'si kira giderlerinden, 1.929.841,28 TL'si haberleşme giderlerinden, 632.603,41 TL'si basılı kâğıt, kırtasiye ve diğer giderlerden, 2.767.380,61 TL'si ısıtma aydınlatma ve temizlik giderlerinden, 1.248.321,49 TL'si temsil ve ağırlama giderlerinden, 117.619.986,47 TL'si teşkilata yardım giderlerinden, 2.490.138,39 TL'si seyahat giderlerinden, 690.620,50 TL'si taşıma vasıta giderlerinden, 17.006.952,16 TL'si basın yayın ve tanıtım giderlerinden, 418.446,81 TL'si vergi, sigorta, noter ve mahkeme giderlerinden, 74.525,56 TL'si gelir getirici malzeme giderlerinden, 236.024.600,69 TL'si seçim giderlerinden ve 14.398.473,36 TL'si diğer giderlerden oluşmaktadır.

11. Parti Genel Merkezinin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2. İl Örgütleri Giderleri

12. Partinin 2015 yılında il örgütlerine ilişkin giderler toplamı 184.206.322,71 TL olup bunun 9.441.767,20 TL'si personel giderlerinden, 14.145.784,19 TL'si kira giderlerinden, 8.780.609,12 TL'si haberleşme giderlerinden, 3.970.950,48 TL'si basılı kâğıt, kırtasiye ve diğer giderlerinden, 6.906.559,55 TL'si ısıtma, aydınlatma, temizlik giderlerinden, 31.146.299,77 TL'si temsil ve ağırlama giderlerinden, 8.360.131,41 TL'si teşkilata yardım giderlerinden, 3.629.119,91 TL'si seyahat giderlerinden, 7.955.831,85 TL'si taşıma ve vasıta giderlerinden, 9.554.366,66 TL'si basın yayın ve tanıtım giderlerinden, 5.404.776,79 TL'si vergi, sigorta, noter ve mahkeme giderlerinden, 2.094.542,36 TL'si gelir getirici malzeme giderlerinden, 63.060.307,33 TL'si seçim giderlerinden ve 9.755.276,09 TL'si diğer giderlerden oluşmaktadır.

13. Parti il örgütlerinin 2015 yılı kesin hesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

C. Parti Mallarının İncelenmesi

14. Partinin 2015 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede 5.072.583,69 TL tutarında taşınır mal, menkul kıymet ve telif hakkı ediniminin olduğu anlaşılmıştır.

15. Yapılan incelemede Partinin 2015 yılı içinde gerçekleştirdiği 5.072.583,69 TL tutarındaki taşınır mal, menkul kıymet ve telif hakkı ediniminin 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu tespit edilmiştir.

IV. SONUÇ

Adalet ve Kalkınma Partisinin 2015 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

Partinin 2015 yılı kesin hesabında gösterilen 541.912.746,48 TL gelir, 38.291.106,89 TL bir önceki yıldan devreden nakit ve alacaklar ve 57.367.115,63 TL yıl sonundaki borç toplamı ile 598.197.658,23 TL gider, 23.253.698,15 TL geçen yıldan kalan borç ödemeleri ve 16.119.612,62 TL gelecek yıla devreden nakit ve alacaklar toplamının ve yıl içinde gerçekleşen 5.072.583,69 TL tutarındaki taşınır mal, menkul kıymet ve telif hakkı ediniminin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'na uygun olduğuna 10/9/2020 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Kadir ÖZKAYA

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Burhan ÜSTÜN

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
Basri BAĞCI